

Karta bezpečnostných údajov

podľa nariadenia (ES) č. 1907/2006

ADDINOL Foodproof XW 32 M

Prepracované dňa: 16.08.2023

Katalógové číslo: 736057

Strana 1 z 8

ODDIEL 1: Identifikácia látky/zmesi a spoločnosti/podniku**1.1. Identifikátor produktu**

ADDINOL Foodproof XW 32 M

Názov látky: White mineral oil (petroleum), pharma grade
Registračné číslo REACH: 01-2119487078-27-0015
Č. CAS: 8042-47-5
Č. v ES: 232-455-8

1.2. Relevantné identifikované použitia látky alebo zmesi a použitia, ktoré sa neodporúčajú**Použitie látky/zmesi**

Mastiaci prostriedok.

1.3. Údaje o dodávateľovi karty bezpečnostných údajov**Výrobca**

Firma: ADDINOL Lube Oil GmbH
Gebäude 4609
Ulica: Am Haupttor
Miesto: D-06237 Leuna
Telefón: +49 (0) 3461 845-0 Telefax: +49 (0) 3461 845-555
e-mail: info@addinol.de
Partner na konzultáciu: Application Technology
Internet: www.addinol.de
Informačné oddelenie: ADDINOL Application Technology

Dodávateľ

Firma: ADDINOL Central Europe s.r.o.
organizačná zložka Slovakia
Ulica: B. Nemcovej 8
Miesto: SK-811 04 Bratislava
Telefón: + 421 2 20 545 125
e-mail: info@addinol.sk

1.4. Núdzové telefónne číslo: Narodné toxikologické informačné centrum (NTIC) +421 254 77 41 66**ODDIEL 2: Identifikácia nebezpečnosti****2.1. Klasifikácia látky alebo zmesi****Nariadenia (ES) č. 1272/2008**

Tato látka nie je klasifikovaná ako nebezpečná podľa nariadenia (ES) č. 1272/2008.

2.2. Prvky označovania**Ďalšie pokyny**

Produkt podľa smerníc ES alebo príslušných národných zákonov nepodlieha povinnému označovaniu.

2.3. Iná nebezpečnosť

Na základe našich skúseností a dostupných informácií pri predpísanom spôsobe nakladania nehrozí žiadne zvláštne nebezpečenstvo.

ODDIEL 3: Zloženie/informácie o zložkách**3.1. Látky****Nebezpečné obsiahnuté látky**

žiadne/žiadny (podľa nariadenia (ES) č. 1907/2006 (REACH))

Karta bezpečnostných údajov

podľa nariadenia (ES) č. 1907/2006

ADDINOL Foodproof XW 32 M

Prepracované dňa: 16.08.2023

Katalógové číslo: 736057

Strana 2 z 8

Ďalšie inštrukcie

Tento produkt neobsahuje žiadne iné nebezpečné zložky v koncentráciách, ktoré by sa rovnali alebo presahovali medze stanovené podľa smernice 1999/45/EC alebo 1272/2008 [GHS].

DMSO-Extrakt < 3 %, IP 346.

Systém klasifikácie: Klasifikácia je v súlade s platným zoznamom klasifikácií ES a je doplnená informáciami z odbornej literatúry a informáciami od spoločnosti.

ODDIEL 4: Opatrenia prvej pomoci**4.1. Opis opatrení prvej pomoci****Všeobecné inštrukcie**

Sebaochrana zdravotníkov prvej pomoci. Vymeňte kontaminované oblečenie. Nedávajte si do nohavicových vreciek čistiace handry napustené produktom.

Pri vdýchnutí

Postihnutého preneste na čerstvý vzduch. Postihnutého preneste na kľudné miesto a udržujte ho v teple. Pri pretrvávajúcich ťažkostiach vyhľadajte lekára.

Pri kontakte s pokožkou

Po kontakte s pokožkou je potrebné ju umyť veľkým množstvom Voda a mydlo. Vymeňte kontaminované oblečenie. Pri podráždení pokožky vyhľadajte lekára.

Pri kontakte s očami

Okamžite vypláchnite tečúcou vodou otvorené viečko po dobu 10 až 15 minút. Následne vyhľadajte očného lekára.

Pri požití

Nevyvolávajúce zvracanie.

Vypláchnite ústa dôkladne vodou. Okamžite privolajte lekára.

4.2. Najdôležitejšie príznaky a účinky, akútne aj oneskorené

Nie sú k dispozícii žiadne informácie.

4.3. Údaj o akejkolvek potrebe okamžitej lekárskej starostlivosti a osobitného ošetrovania

Prvá pomoc, dekontaminácia, symptomatické liečenie.

ODDIEL 5: Protipožiarne opatrenia**5.1. Hasiace prostriedky****Vhodné hasiace prostriedky**

Kysličník uhličitý (CO₂). Hasiaci prášok. Striekací vodný lúč. Pena. Piesok.

Nevhodné hasiace prostriedky

Silný vodný lúč.

5.2. Osobitné druhy nebezpečnosti vyplývajúce z látky alebo zo zmesi

Pri požiaroch môžu vzniknúť: Kysličník uhoľnatý Kysličník uhličitý (CO₂). sadza.

5.3. Pokyny pre požiarnikov

Pri požiaroch: Používať respirátor nezávislý na okolitom vzduchu.

Ďalšie inštrukcie

Hasiace opatrenia prispôbiť podmienkam prostredia. Na ochranu osôb a chladenie nádob nasadiť v ohrozenej oblasti striekajúci prúd vody. V prípade požiaru alebo výbuchu nevdychujte výpary. Kontaminovanú hasiacu vodu zbierajte oddelene.

ODDIEL 6: Opatrenia pri náhodnom uvoľnení**6.1. Osobné bezpečnostné opatrenia, ochranné vybavenie a núdzové postupy**

Karta bezpečnostných údajov

podľa nariadenia (ES) č. 1907/2006

ADDINOL Foodproof XW 32 M

Prepracované dňa: 16.08.2023

Katalógové číslo: 736057

Strana 3 z 8

Všeobecné pokyny

Mimoriadne nebezpečenstvo v dôsledku vytečenia/rozliatia produktu. Odstráňte všetky zdroje vznietenia. Pri pôsobení plynov, prachov a aerosólov je potrebné používať ochranu dýchania. Zabráňte kontaktu s pokožkou, očami a odevom.

6.2. Bezpečnostné opatrenia pre životné prostredie

Zabrániť úniku do kanalizácie a vôd. V prípade úniku plynu alebo preniknutia do podzemných vôd, pôd alebo do kanalizácií, informujte príslušné úrady. Zabráňte plošnej expanzii (napr. zahradením alebo blokovaním oleja).

6.3. Metódy a materiál na zabránenie šíreniu a vyčistenie

Ďalšie informácie

Pozbierať materiálom absorbujúcim tekutiny (piesok, štrk, kyselinový a univerzálny viazač). S pozbieraným materiálom zaobchádzajte podľa odseku likvidácie odpadu. Znečistené predmety a podlahu dôkladne očistite podľa predpisov pre životné prostredie.

6.4. Odkaz na iné oddiely

Bezpečná manipulácia: pozri oddiel 7

Osobná ochrana: pozri oddiel 8

Oddiel 12: Ekologické informácie

Likvidácia: pozri oddiel 13

ODDIEL 7: Zaobchádzanie a skladovanie

7.1. Bezpečnostné opatrenia na bezpečné zaobchádzanie

Inštrukcie na bezpečnú manipuláciu

Pracujte na dobre vetranom mieste alebo s dýchacím filtrom. Vyhnite sa tvorbe olejovej hmly. Pri otvorenom styku sa majú podľa možnosti použiť zariadenia s lokálnym odsávaním. Zabráňte kontaktu s pokožkou, očami a odevom.

Inštrukcie na ochranu pred vznikom požiaru a výbuchu

Uchovávajte mimo dosahu zdrojov zapálenia - Zákaz fajčenia.

Pokyny týkajúce sa všeobecnej hygieny v pracovnom prostredí

Pred prestávkami a po skončení práce si umyte ruky. Okamžite si vyzlečte kontaminovaný odev. Znečistené časti odevu pred opakovaným použitím vyperte. Na pracovisku nejeseť, nepiť, nefajčiť a nesmrkať.

7.2. Podmienky na bezpečné skladovanie vrátane akejkoľvek nekompatibility

Požiadavky na skladovacie priestory a nádoby

Balenia udržiňte v suchu a zatvorené z dôvodu zabránenia znečisteniu a absorpcii vlhkosti. Uchovávajte nádobu tesne uzavretú na chladnom mieste. Uchovávajte/skladujte iba v pôvodnej nádobe.

Pokyny k spoločnému skladovaniu

Uchovávajte mimo dosahu potravín, nápojov a krmív pre zvieratá.

Zdržovať sa od: Oxidačné činidlo

Ďalšie informácie o podmienkach skladovania

Odporúčaná skladovacia teplota: 5 - 40°C

Chrániť pred: horúčava. UV-žiarenie/slnečné svetlo. mráz.

7.3. Špecifické konečné použitie, resp. použitia

Podrobné informácie: pozri technické informácie.

ODDIEL 8: Kontroly expozície/osobná ochrana

8.1. Kontrolné parametre

Ďalšie upozornenia

Odporúčané hygienické limity pre olejovú hmlu

TWA: 5 mg/m³

STEL: 10 mg/m³

Karta bezpečnostných údajov

podľa nariadenia (ES) č. 1907/2006

ADDINOL Foodproof XW 32 M

Prepracované dňa: 16.08.2023

Katalógové číslo: 736057

Strana 4 z 8

Neobsahuje látky v množstve nad hranice koncentrácie, ktorá je stanovená pre limit pre pracovné prostredie.

8.2. Kontroly expozície**Primerané technické zabezpečenie**

Nie sú potrebné žiadne špeciálne opatrenia.

Individuálne ochranné opatrenia, ako napríklad osobné ochranné prostriedky**Ochrana očí/tváre**

Tesné uzavreté ochranné okuliare. DIN-/EN-normy: EN 166

Ochrana rúk

Overené ochranné rukavice k noseniu: DIN-/EN-normy: EN ISO 374

Doba nosenia pri stálom kontakte: 480 min

Vhodný materiál: NBR (nitrilový kaučuk).

Hrúbka rukavicového materiálu: 0.7 mm.

Doba nosenia pri príležitostnom kontakte (striekance): 30 min

Vhodný materiál: NBR (nitrilový kaučuk).

Hrúbka rukavicového materiálu: 0.4 mm

Preventívna ochrana pokožky pleťovým krémom.

Ochrana pokožky

Noste vhodný ochranný odev. Vymeňte kontaminované oblečenie. Nedávajte si do nohavícových vreciek handry napustené produktom.

Ochrana dýchacieho ústrojenstva

Keď nie je možné technické odsávanie alebo vetranie vzduchu alebo je nedostačujúce, musia byť použité ochranné dýchacie zariadenia. Ochrana dýchacích ciest s filtrami proti plynom a parám s bodom varu vyšším ako 65°C - typ A: A1: <1000 ppm; A2: <5000 ppm; A3: <10000 ppm.

ODDIEL 9: Fyzikálne a chemické vlastnosti**9.1. Informácie o základných fyzikálnych a chemických vlastnostiach**

Fyzikálny stav:	kvapalný
Farba:	rôzne farby
Zápach:	neutrál
Prahová hodnota zápachu:	nie je stanovené

	Metóda
Teplota topenia/tuhnutia:	Nie sú k dispozícii žiadne dáta
Teplota varu alebo počiatočná teplota varu a rozmedzie teploty varu:	Nie sú k dispozícii žiadne dáta
Horľavosť:	Nie sú k dispozícii žiadne dáta
Dolný limit výbušnosti:	Nie sú k dispozícii žiadne dáta
Horný limit výbušnosti:	Nie sú k dispozícii žiadne dáta
Teplota vzplanutia:	213 °C DIN EN ISO 2592
Teplota samovznietenia:	Nie sú k dispozícii žiadne dáta
Teplota rozkladu:	Nie sú k dispozícii žiadne dáta
Hodnota pH:	nepoužiteľné

Karta bezpečnostných údajov

podľa nariadenia (ES) č. 1907/2006

ADDINOL Foodproof XW 32 M

Prepracované dňa: 16.08.2023

Katalógové číslo: 736057

Strana 5 z 8

Kinematická viskozita: (pri 40 °C)	32,5 mm ² /s ASTM D 7042
Rozpustnosť vo vode:	prakticky nerozpustný
Rozpustnosť v iných rozpúšťadlách	
Nie sú k dispozícii žiadne dáta	
Rozdeľovacia konštanta:	Nie sú k dispozícii žiadne dáta
Tlak pary: (pri 20 °C)	Nie sú k dispozícii žiadne dáta
Hustota (pri 15 °C):	0,862 g/cm ³ DIN 51757
Relatívna hustota pár:	Nie sú k dispozícii žiadne dáta

9.2. Iné informácie**Informácie týkajúce sa tried fyzikálnej nebezpečnosti**

Výbušné vlastnosti

Nie sú k dispozícii žiadne dáta

Teplotu samovznietenia

tuhá látka:

Nie sú k dispozícii žiadne dáta

plyn:

Nie sú k dispozícii žiadne dáta

Oxidačné vlastnosti

Nie sú k dispozícii žiadne dáta

Ostatné bezpečnostné charakteristiky

Relatívna rýchlosť odparovania:

Nie sú k dispozícii žiadne dáta

Pourpoint:

-12 °C ASTM D 7346

ODDIEL 10: Stabilita a reaktivita**10.1. Reaktivita**

Výrobok je stály pri skladovaní pri normálnych teplotách okolia.

10.2. Chemická stabilita

Zmes je chemicky stabilná pri odporúčaných podmienkach skladovania, použitia a teploty.

10.3. Možnosť nebezpečných reakcií

Nie sú známe žiadne nebezpečné reakcie.

10.4. Podmienky, ktorým sa treba vyhnúť

Pozri kapitolu 7 Nie sú potrebné žiadne opatrenia nad rámec.

Neprehrievajte pre zamedzenie tepelného rozkladu zmesi.

10.5. Nekompatibilné materiály

Reaguje s : Oxidačné činidlo, silný

10.6. Nebezpečné produkty rozkladuPri požari môžu vzniknúť: Kyslíčnik uhoľnatý Kyslíčnik uhličitý (CO₂). sadza. Nie sú známe žiadne nebezpečné dekompozičné výrobky.**ODDIEL 11: Toxikologické informácie****11.1. Informácie o triedach nebezpečnosti vymedzených v nariadení (ES) č. 1272/2008****Akútna toxicita**

Na základe dostupných údajov nie sú kritériá klasifikácie splnené.

Žieravosť a dráždivosť

Na základe dostupných údajov nie sú kritériá klasifikácie splnené.

Senzibilizačný účinok

Na základe dostupných údajov nie sú kritériá klasifikácie splnené.

Karcinogénne, mutagénne ako aj schopnosť reprodukcie ohrozujúce účinky

Karta bezpečnostných údajov

podľa nariadenia (ES) č. 1907/2006

ADDINOL Foodproof XW 32 M

Prepracované dňa: 16.08.2023

Katalógové číslo: 736057

Strana 6 z 8

Na základe dostupných údajov nie sú kritériá klasifikácie splnené.

Toxicita pre špecifický cieľový orgán (STOT) - jednorazová expozícia

Na základe dostupných údajov nie sú kritériá klasifikácie splnené.

Toxicita pre špecifický cieľový orgán (STOT) - opakovaná expozícia

Na základe dostupných údajov nie sú kritériá klasifikácie splnené.

Dlhší/opakovaný kontakt s pokožkou môže spôsobiť odmastenie pokožky a viesť k dermatitis.

Aspiračná nebezpečnosť

Na základe dostupných údajov nie sú kritériá klasifikácie splnené.

11.2. Informácie o inej nebezpečnosti**Vlastnosti endokrinných disruptorov (rozvracačov)**

nepoužiteľné

Ďalšie inštrukcie

Na základe našich skúseností a dostupných informácií pri predpísanom spôsobe nakladania nehrozí žiadne zvláštne nebezpečenstvo.

ODDIEL 12: Ekologické informácie**12.1. Toxicita**

Na základe dostupných údajov nie sú kritériá klasifikácie splnené.

12.2. Perzistencia a degradovateľnosť

Produkt je čiastočne biologicky odbúrateľný. Zostávajú významné zvyšky.

OECD F: 33.1 % (28 d).

12.3. Bioakumulačný potenciál

Nie sú k dispozícii žiadne dáta

12.4. Mobilita v pôde

V dôsledku sľebnej rozpustnosti vo vode bol produkt v biologickom oddeľovači ďalej mechanicky oddeľovaný.

12.5. Výsledky posúdenia PBT a vPvB

Táto látka nespĺňa kritériá PBT/vPvB Nariadenia REACH, Príloha XIII.

12.6. Vlastnosti endokrinných disruptorov (rozvracačov)

Táto látka nemá vlastnosti endokrinných disruptorov vo vzťahu k iným ako cieľovým organizmom.

12.7. Iné nepriaznivé účinky

Nie sú k dispozícii žiadne dáta

Všeobecné údaje

Produkt sa nesmie nekontrolovateľne dostať do životného prostredia.

ODDIEL 13: Opatrenia pri zneškodňovaní**13.1. Metódy spracovania odpadu****Informácie o zneškodňovaní**

Nesmie sa likvidovať spolu s odpadom z domácností. Zabrániť úniku do kanalizácie a vôd.

Kl'úč odpadu produktu

130205 ODPADY Z OLEJOV A KVAPALNÝCH PALÍV (OKREM JEDLÝCH OLEJOV A ODPADOV UVEDENÝCH V KAPITOLÁCH 05, 12 A 19); Odpadové motorové, prevodové a mazacie oleje; nechlórované minerálne motorové, prevodové a mazacie oleje; nebezpečný odpad

Likvidácia nevyčistených obalov a doporučené čistiace prostriedky

Kontaminované balenia sa musia vyprázdniť bezo zvyšku a môžu byť opätovne použité po náležitom vyčistení.

Odpad zlikvidujte podľa úradných predpisov. Balenia, ktoré sa nedajú očistiť, sú k likvidácii.

ODDIEL 14: Informácie o doprave**Pozemná doprava (ADR/RID)**

Karta bezpečnostných údajov

podľa nariadenia (ES) č. 1907/2006

ADDINOL Foodproof XW 32 M

Prepracované dňa: 16.08.2023

Katalógové číslo: 736057

Strana 7 z 8

14.1. Číslo OSN alebo identifikačné číslo: -**14.2. Správne expedičné označenie OSN:** -**14.3. Trieda, resp. triedy nebezpečnosti pre dopravu:** -**14.4. Obalová skupina:** -**Vnútrozemská lodná doprava (ADN)****14.1. Číslo OSN alebo identifikačné číslo:** -**14.2. Správne expedičné označenie OSN:** -**14.3. Trieda, resp. triedy nebezpečnosti pre dopravu:** -**14.4. Obalová skupina:** -**Nármorná preprava (IMDG)****14.1. Číslo OSN alebo identifikačné číslo:** -**14.2. Správne expedičné označenie OSN:** -**14.3. Trieda, resp. triedy nebezpečnosti pre dopravu:** -**14.4. Obalová skupina:** -**Vzdušná preprava ICAO-TI a IATA-DGR****14.1. Číslo OSN alebo identifikačné číslo:** -**14.2. Správne expedičné označenie OSN:** -**14.3. Trieda, resp. triedy nebezpečnosti pre dopravu:** -**14.4. Obalová skupina:** -**14.5. Nebezpečnosť pre životné prostredie**

NEBEZPEČNOSŤ PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE: Nie

14.6. Osobitné bezpečnostné opatrenia pre užívateľa

Ak nie je stanovené inak, musia byť dodržané všeobecné opatrenia pre bezpečnú prepravu.

14.7. Národná preprava hromadného nákladu podľa nástrojov IMO

nepoužiteľné

Ďalšie inštrukcie

Žiaden nebezpečný tovar v zmysle predpisov o preprave.

ODDIEL 15: Regulačné informácie**15.1. Nariadenia/právne predpisy špecifické pre látku alebo zmes v oblasti bezpečnosti, zdravia a životného prostredia****Národné predpisy**

Trieda ohrozenia vody (D): 1 - slabo znečisťuje vodu

15.2. Hodnotenie chemickej bezpečnosti

Pre túto látku nebolo vykonané žiadne posúdenie bezpečnosti látok.

ODDIEL 16: Iné informácie

Karta bezpečnostných údajov

podľa nariadenia (ES) č. 1907/2006

ADDINOL Foodproof XW 32 M

Prepracované dňa: 16.08.2023

Katalógové číslo: 736057

Strana 8 z 8

Zmeny

Táto karta bezpečnostných údajov obsahuje zmeny oproti predchádzajúcej verzii v oddieli(och):
1,5,6,7,8,9,10,11,12,16.

Skratky a akronymy

Skratky a akronymy pozri v ECHA: Usmernenia k požiadavkám na informácie a k hodnoteniu chemickej bezpečnosti, kapitola R.20 (zoznam pojmov a skratiek).

ADR - Európska dohoda o medzinárodnej cestnej preprave nebezpečného tovaru; ADN - Európska dohoda o medzinárodnej preprave nebezpečného tovaru po vnútrozemských vodných cestách; ASTM - Americká spoločnosť pre testovanie materiálov; ATE - odhad akútnej toxicity; napr. - telesná hmotnosť; CAO – Iba nákladné lietadlá; CAS – Služba chemických pohľadov; CMR - karcinogén, mutagén alebo reprodukčná toxicita; DIN - norma Nemeckého inštitútu pre normalizáciu; DNEL – odvodená hladina bez nepriaznivých účinkov; DOT - Oddelenie dopravy; DSL – Kanadský zoznam domácich látok; EG - Európska únia; EN - európske normy; GHS – Globálne harmonizovaný systém; SLP - Správna laboratórna prax; HMIS – systém identifikácie nebezpečných materiálov; IARC – Medzinárodná agentúra pre výskum rakoviny; IATA – Medzinárodná asociácia leteckých dopravcov; IC50 - polovica maximálnej inhibičnej koncentrácie; ICAO - Medzinárodná organizácia civilného letectva; IMDG – Medzinárodný námorný predpis pre prepravu nebezpečného tovaru; IMO - Medzinárodná námorná organizácia; ISO - Medzinárodná organizácia pre normalizáciu; LC50 - Smrteľná koncentrácia pre 50 % populácie v teste; LD50 - Smrteľná dávka pre 50 % testovanej populácie (medián smrteľnej dávky); MARPOL - Medzinárodný dohovor o zabránení znečisťovania morí z lodí; MSHA – Správa bezpečnosti a ochrany zdravia v baniach; n;o;s; - Nešpecifikované inak; NFPA - Národná asociácia požiarnej ochrany; NO(A)EC - Koncentrácia bez pozorovaného (nepriaznivého) účinku; NO(A)EL – Hodnota dávky bez pozorovaného (nepriaznivého) účinku; NOELR - miera zaťaženia bez pozorovateľného nepriaznivého účinku; NTP - Národný toxikologický program; OECD - Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj; PBT – perzistentná, bioakumulatívna a toxická látka; (Q)SAR – (Kvantitatívny) vzťah medzi štruktúrou a činnosťou; RCRA - Zákon o ochrane a obnove zdrojov; REACH - Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 o registrácii, hodnotení, autorizácii a obmedzovaní chemikálií; RID – Poriadok pre medzinárodnú železničnú prepravu nebezpečného tovaru; RQ - Vykazované množstvo; SADT - teplota samovoľného rozkladu; SARA - Zákon o dodatkoch a re-autORIZácii superfondov; SDS - Karta bezpečnostných údajov; TSCA – Zákon o kontrole toxických látok (Spojené štáty americké); UN - Organizácia spojených národov; vPvB - Veľmi perzistentné a veľmi bioakumulatívne

Ďalšie informácie

Zmes je klasifikovaná ako nie nebezpečná v zmysle nariadenia (ES) č. 1272/2008 [CLP].

Údaje v tejto karte bezpečnostných údajov zodpovedajú najlepším znalostiam našich súčasných poznatkov, vydaných tlačou. Informácie v tejto karte bezpečnostných údajov Vám majú poskytnúť podklady pre bezpečné zaobchádzanie s produktom pri skladovaní, spracovaní, preprave a zneškodnení. Údaje sú neprenosné na iné produkty. Pokiaľ sa produkt s ostatnými materiálmi zmieša, premieša alebo spracuje, nemôžu sa údaje v tejto karte bezpečnostných údajov, pokiaľ nie je uvedené výslovne niečo iné, prenášať na takto zhotovený nový materiál.

Súčasnú legislatívu a nariadenia musí príjemca našich výrobkov dodržiavať vo svojej vlastnej zodpovednosti.